FLYGBLAD N:r 82. 1947

IMP. INST. ENT LIBRARY 25 APR 1947 SERIAL Em. 103A SEPARATE

Reviderad upplaga av n:r 72, 1945.

BIPESTLAGEN OCH DEN ENSKILDE BIODLAREN.

Flera av de sjukdomar, som uppträda hos bina, äro så allmänt spridda i landet och orsaka biodlarna så stora förluster att det blivit nödvändigt att utfärda särskilda lagbestämmelser om deras bekämpande. Redan 1934 utfärdade sålunda Kungl. Maj:t en förordning om åtgärder mot smittsamma bisjukdomar. Denna förordning upphörde att gälla den 1 juli 1946, då i dess ställe en ny förordning om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos bin trädde i kraft (Svensk Författningssamling nr 81/1946). *Av denna förordning, den s. k. bipestlagen, beröras landets samtliga biodlare.* För att sprida kännedom om denna lag lämnas här en sammanfattning av de bestämmelser i densamma, som beröra den enskilde biodlaren, jämte några inledande kortfattade upplysningar om de viktigaste bisjukdomarna.

Vanliga bisjukdomar.

Liksom övriga djur äro även bina utsatta för smittsamma sjukdomar. Somliga av dessa angripa ynglet, andra åter de fullväxta bina.

Bland ynglets sjukdomar är den av bakterier orsakade *yngelrötan* (även kallad nymfpest eller bipest) den mest förhärjande. Den dödar det täckta ynglet. Dess kännetecken äro mycket typiska men visa sig först efter ynglets död. Cellernas lock äro då oftast tydligt insjunkna och dessutom söndertrasade genom hål eller revor. Ynglet självt omvandlas till en brunaktig, seg och klibbig massa. Denna kan dragas ut till ganska långa trådar, men torkar småningom ihop till en skorpartad beläggning, som sitter fast vid cellväggen. Det förstörda ynglet utsänder en motbjudande lukt, som rätt mycket erinrar om ruttet lim. — En annan av bakterier orsakad yngelsjukdom är *larvpesten,* vilken dödar larverna företrädesvis i de öppna cellerna. Larvkroppen blir aldrig klibbig som vid yngelröta och kan lätt avlägsnas ur cellen. Den torkar ej heller fast vid dennas vägg. — Ynglet angripes även av ett par mögelsvampar, av vilka den vanligaste orsakar *kalkyngel,* d. v. s. ynglet i de täckta cellerna omvandlas till hårda

mumier av först vit, senare grågrön färg. Dessa ligga helt löst i cellerna och ge sig tillkänna genom ett rasslande ljud, om man skakar en angripen yngelkaka. Såväl larvpesten som kalkyngelsjukan ha i regel ett godartat förlopp.

Viktigast bland själva binas sjukdomar är *nosemasjukan*, som orsakas av en mikroorganism ur djurriket, vilken angriper tarmens slemhinna, så att bina i förtid duka under. Sjukdomen kulminerar i allmänhet på våren, då samhällena ofta bli oerhört starkt försvagade, utan att några egentliga sjukdomssymtom äro märkbara. För att fastställa sjukdomsorsaken är mikroskopisk undersökning nödvändig. — En annan mycket vanlig, dock icke smittsam sjukdom hos bina är *utsot*. Denna beror på att exkrementer av olika anledningar i onormalt stor mängd samlats i ändtarmen, vilket tvingar bina att avsätta dem inne i kupan eller att företaga en för tidig rensningsutflykt, varvid de flesta omkomma av köld.

Sjukdomar, som avses i bipestlagen.

Av de ovan beskrivna sjukdomarna är det f. n. endast *yngelrötan* och *nosemasjukan*, som bipestlagen äger tillämpning på. Dessa två sjukdomar skola sålunda ovillkorligen bekämpas överallt i landet.

Tillsyningsmän och tillsyningsdistrikt.

Inom varje län har resp. länsstyrelse utsett ett antal tillsyningsmän, vilka ha till uppgift att inom var sitt tillsyningsdistrikt verka för bekämpandet av de nämnda sjukdomarna.

Biodlaren är anmälningspliktig.

Den enskilde biodlaren, d. v. s. var och en som håller sig med bin, om det också bara är ett enda samhälle, är enligt lagen skyldig att, så snart han vet eller misstänker att någon av de nämnda sjukdomarna förekommer i hans bisamhällen, anmäla detta för tillsyningsmannen. Sådan anmälan, som kan göras skriftligen eller muntligen, kan även lämnas till länsstyrelsen. Vem som är tillsyningsman i hans ort, kan biodlaren, om han icke observerat meddelandet därom i länskungörelserna eller ortspressen, få besked om, ifall han vänder sig till länsstyrelsen, Statens växtskyddsanstalt eller någon biodlareförening i trakten.

Tillsyningsmannen har fritt tillträde till bigård.

Om nu tillsyningsmannen mottagit en sådan anmälan eller om han av annan anledning, sak samma vilken, misstänker att yngelröta eller nosemasjuka förekommer någonstädes inom tillsyningsdistriktet, åligger det honom att så snart som möjligt undersöka hur det förhåller sig. Detta gör

han i regel vid personligt besök i bigården, men han kan också — om han så anser lämpligt — begära att få sig tillsänt lämpligt undersökningsprov. Biodlaren är då skyldig att sända honom sådant i enlighet med de anvisningar han fått av tillsyningsmannen. Vid personligt besök av denne får biodlaren icke vägra honom tillträde till bisamhällena och får ej heller på annat sätt hindra honom att fullgöra sitt uppdrag.

Det är tillsyningsmannen, som bestämmer hur samhällena skola botas.

Om tillsyningsmannen vid sin undersökning finner att yngelröta eller nosemasjuka förekommer i något bisamhälle, föreskriver han, vilka åtgärder som skola vidtagas för dettas botande, och biodlaren är då skyldig att inom föreskriven tid utföra dessa åtgärder och att därefter meddela tillsyningsmannen, att så skett. Om han emellertid icke anser sig själv kunna gå i land därmed, har han rätt att anlita tillsyningsmannens hjälp men måste då betala ersättning åt denne enligt gällande taxa. Om han utan vidare underlåter att utföra de föreskrivna åtgärderna, måste han finna sig i att tillsyningsmannen utför dem och naturligtvis även i att betala ersättning därför.

Tillsyningsmannen kan i regel ej ensam ge tillsägelse om förintande av bisamhällen.

Skulle tillsyningsmannen vid sin undersökning finna att något samhälle icke går att bota utan bör förintas, får han dock — om biodlaren är av annan mening — icke beordra förintande, så vitt han icke fått medgivande därtill av Statens växtskyddsanstalt. Blir det fråga om att förinta ett samhälle, som slagit sig ned i något föremål, som ej är avsett till bibostad, t. ex. ett ihåligt träd, ett boningshus el. dyl., behövs sådant medgivande endast om man icke kan komma åt samhället utan att göra större skada på föremålet ifråga. Den som äger detta är då också berättigad till skälig ersättning, så framt han icke själv är ägare till bisamhället.

Bestämmelser om förvaring och transport av kupor, vax m. m.

Om yngelröta eller nosemasjuka förekommer eller misstänkes förekomma inom ett län, utfärdar länsstyrelsen förklaring om att hela länet eller visst område därav är smittat eller misstänkt för smitta.

Har länsstyrelsen utfärdat sådan förklaring, vilket är fallet i de flesta län, skall inom område, som förklarats smittat eller misstänkt, all honung, allt vax och avfall därav förvaras oåtkomligt för bin. Detsamma gäller begagnade tomkupor, som icke äro bevisligen smittfria. Sådana kupor måste sålunda hållas effektivt tillstängda, så att bin icke på något sätt kunna ta sig in i dem, eller också måste de förvaras i bität lokal.

Utan tillsyningsmans medgivande är det förbjudet att från sådant område föra bort levande bin och oförädlat vax samt kupor och biodlingsredskap, som ej äro bevisligen smittfria. För honung gäller däremot intet sådant förbud.

Straffbestämmelser.

Brott mot bipestlagens bestämmelser straffas med böter från 10 till och med 200 kronor.

Detta straff riskerar alltså varje biodlare, som a) underlåter att fullgöra sin anmälningsplikt, b) vägrar tillsyningsmannen tillträde till sina bisamhällen eller på annat sätt hindrar honom från att fullgöra sina åligganden, c) underlåter att vidtaga de åtgärder, som tillsyningsmannen föreskrivit, d) underlåter att meddela denne, att de föreskrivna åtgärderna vidtagits eller lämnar oriktiga uppgifter i sådant meddelande, e) inom område, som förklarats smittat eller misstänkt, förvarar honung, vax eller avfall därav samt begagnade tomkupor, som ej äro bevisligen smittfria, på sådant sätt att bin kunna få tillträde därtill eller slutligen f) från sådant område utan tillsyningsmannens medgivande bortför oförädlat vax, levande bin, begagnade och ej bevisligen smittfria tomkupor eller biodlingsredskap.

Statens växtskyddsanstalt.

Statens växtskyddsanstalt lämnar *kostnadsfritt upplysningar* och *råd* beträffande de odlade växternas sjukdomar och parasiter inom växt- och djurvärlden samt rörande bekämpningsmedel, besprutningsredskap m. m. Den utgiver tre publikationer: MEDDELANDEN, FLYGBLAD och VÄXTSKYDDSNOTISER. Samtliga erhållas gratis till institutioner, bibliotek, skolor m. fl. Enskilda personer erhålla flygbladen i enstaka exemplar gratis; till anstaltens självkostnadspris erhålla de flygblad i större antal samt, oberoende av antal, övriga publikationer. Växtskyddsnotiser utkommer som tidskrift med f. n. 6 häften om året, och priset per årgång är 2:— kr.; enstaka häften utlämnas ej; av vissa uppsatser finnas dock särtryck, som utlämnas på samma villkor som flygbladen.

Utdrag och citat ur anstaltens skrifter få endast göras under angivande av källan.

Anstaltens adress är:

STATENS VÄXTSKYDDSANSTALT, STOCKHOLM 19.

Emil Kihlströms Tryckeri A.-B. Stockholm 1947

29599